

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Kossuth Lajos-
uteza 37. szám Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Hétfőtől levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

előfizetés díja:

1 évre . . . 8 korona.
6 évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.**Felolós szerkesztő: Dr. TERHES SÁMUEL.****Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
8. sz. a. a könyvkereskedésben
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petítor tér-
fogata . . . . . 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 40 fillér

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

„Veres Pálné magasabb nőiskola.“*)

Az „Országos Nőképző-Egyesület“ igazgató választmányát közelebb tartott ülésében azon határozat hozatalára vezette a tapasztalat és meggyőződés, hogy a tanintézetében jelenleg fennálló tanfolyamokat — érintetlenül hagyásával a gimnáziumnak — akként alakítsa át, hogy abban a székesfőváros és az ország irányadó társadalmi köréhez tartozó szülőknél leányai találjanak oly intézetet, a mely egy-felől a mai kor, de meg az országos törvény által is megkívánt ismeretekben részesíti. sőt magasabb fokon a szokottnál bővebb tájékozást is nyújt a magyar irodalom történetéből az idegen nyelvek, a művészetek, régiség-, alkotmány, gazdaságtan s a szorosabb értelemben vett gazdasszonykodás (főzés) körébe tartozó ismeretekből; de másrészt kiváló gondot fordít, mint eddigé, ugy ezentul is a valláserkölesi életnek, a szívnek, jellemnek, az izlésnek fejlesztésére általában azon nemesebb értelemben vett műveltségnek elsajátítására, melytől nemzetünk, társadalmunk előkelő művelt körei leányainak nemesebb irányba való terelését remélhetjük.

A választmány elfogadta, hogy a mostani 4 polgári, 2 továbbképző és 4 képezdei osztály helyébe fel lesz állítva egy-egyöntetű nyolczosztályos tanfolyam, melynek lényegét a legújabb tanterv szerint szervezett 6 osztályos felsőbb leányiskola képezi. Ennek betetőzéseként lesz VII., VIII. osztály, melyek elé főcélul az előnyelvek, művészeti, irodalmi, jogi tárgyak magasabb színvonalu tanítása, háztartási, gazdasági ismeretek gyakorlati elsajátítása lesz kitűzve.

Nagy lelkesedéssel fogadta el a választmány ezen leendő új tanfolyam cziméül: „Veres Pálné magasabb nőiskola“ elnevezést, mely az épület homlokzatát arany betűkkel fogja díszíteni. E czim nemcsak a kezdet irányát és az alapító eszméit foglalja magában, mert hiszen Veres

*) Vettük e nagyrédekü ezikket Patayné Szathmáry Királyi Anna úrnótól, a nőnevelésügy egyik fenkölt szellemű bajnoknőjétől. Szerk.

Pálnéra emlékezteti a jelenkort, de vezérfonalat nyújt a művelt társadalom jövő leánynemzedékeinek szellemi fejlesztésére és jellem-képzésére is. E nyolcz osztályos tanfolyam nem nyit kenyérkereseti pályára utat, de viszont olyan tan- és nevelőintézetet foglal magában, mely Veres Pálné alapelveiből kiindulva, a művelt, előkelő osztály sarjainak alkalmat nyújt a komolyabb értelemben vett női műveltség fogalmával összekapcsolt ismeretek megszerzésére. a női szív nemesítésére s a magyar női jellem fejlesztésére.

A felsőbb leányiskola első osztálya már ez év szeptemberében megnyílik s a jelentkezők felvétetnek.

A nemzeti nőnevelés ügye iránt érdeklődők előtt ismeretes e nemes hivatású s nemes feladatot teljesített tan- és nevelőintézetnek negyedfél évtizedes története; ismeretes a nemzeti nőnevelés ügy ritka buzgóságú apostolának Veres Pálné neve, működése és sikere: „Gondolj merészet és nagyot és tedd rá élted!“ — Veres Pálné így cselekedett.

Megragadta lelkét a hazai nőnevelés reformálásának gondolata; hirdetőjévé lett közelben és távolban, szóval és tollal ama gondolatnak, hogy a nőnevelés mezejére a tanítói és nevelői hivatásnak magaslatán álló s e mellett a magyar nemzeties szellemtől áthatott, a hazaszeretet tüzetől lángoló keblű egyéneket kell állítani.

Más idők, más igények. Négy évtized alatt nagy változások történtek hazánkban s e változások más feladatokat tűznek az „Országos Nőképző-Egyesület“ elé is.

Ez — mint mondtuk — a magyar nemzeties nőnevelés ügyének fellendítését tűzte maga elé czélul ezelőtt negyedfél évtizeddel.

E czél előtte lebeg ma is, és kell, hogy előtte lebegjen mindenba.

A nőknek kell szép lelket adni, a nők a leendő feleségek és anyák lelkében kell az ős magyar férfiúi és női erények, hagyományos szokások iránt a hűség és kegyelet érzését felébreszteni, erősíteni. Be kell a nőket vezetni igenis

a modern kor szellemének megfelelőleg a különböző ismeretek csarnokaiba, de másrészt őrködni kell gondosan, hogy azoknak az egykori tisztességes, idegen szellemtől érintetlenül maradt magyar nagyanyáknak nemes tulajdonságai átöröklődjenek az unokákba. S ha ily irányúvá neveltetnek a nők s első sorban az oly társadalmi osztályokhoz tartozó nők, a mely osztályok a nemzet nagy többsége előtt irányadókul, mintakul szolgálnak, akkor ily irányban alakul át egy-két évtized alatt hazánk ifjusága, a nemzet fiainak számotvető része.

Baj van társadalmunkban, emésztő férgek ragódnak nemzetünk fájának belsejében. Mit is mond a nemzetek történelme? Mi volt Veres Pálné vezérő és lelkesítő gondolata? Megmondja a költő ékes nyelve:

„Nép nem gazdag, népnek nincs jövője,
Mely a nőnek szép lelket nem ad!
Törpül, satnyul, hogy ha nem vezérli
Szent hűség és gyengéd kegyelet.“ (Ábrányi E.)

A hazai ipar- és ipartermékek védelme.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a hazai ipar- és ipartermékek érdekeinek megóvása czéljából nagy fontosságú rendeletet adott ki, melynek lapunk olvasóival megismertetését — jónak látjuk. A rendelet a kir. tanfelügyelőséghez van intézve s meghagyja, hogy az illető miniszterium tárczájának ügykörébe tartozó építkezések kivétel iránt a jövőben kötendő szerződésekre a következő pontok fölvétesse: „Vállalkozó kötelezi magát, hogy az építkezéshez és berendezéshez a magyar állam területén termelt, előállított, gyártott anyagokat és tárgyakat fogja fölhasználni s csakis azon anyagokat, felszerelési és berendezési tárgyakat szerzi be külföldről, a melyek a magyar állam területén egyáltalában nem termeltetnek, elő nem állítatnak, nem gyártatnak; de ily anyagok és tárgyaknak beszerzésére nézve előlegesen a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur engedélye lesz kikérendő. Ezen kötelezettség betartása tekintetében vállalkozó aláveti magát ugy az építés vezetőség (művészeti építész és építési ellenőr), mint a kőszállítások és kőmunkákat a beszerzési források szempontjából rendszer-

lőtte mint prédára leső ragadozók ültek az ifju és vén írók, analitikusok, szimbolisták, kritikusok, — s igazi írói kérlehetetlenséggel vallatták. Mindenik meg akarta találni a szifinx titkát s ezért örökké egymás szavába vágtak. A szőke asszony lusta mosolylyal hallgatta őket, a szabályos, nyugodt arca egy pillanatra sem változott el. Felelt nekik egyszerűen, minden póz nélkül, — olykor szinte szegyenkezve, de különben olyan egykedvűen, mintha egész művészete voltaképen nem érdekelné őt . . .

— Az avatizmus! kiáltá egy lelkes analitikus olyan diadallal, mintha már nyomon lett volna, — a leszármazási jog fog nekünk megmagyarázni mindent . . . Halljuk!

Madame Valéry elnevette magát.

— Hát ezt is tudni akarják, mondá lassú, vontatott hangján, — hát minden modern emberben, bennem is sokféle vér keveredett össze: francia, angol, sőt tán orosz is . . . Erdeklik a családi és vagyoni viszonyaim? Hát korán árvaságra jutottam egy délfranciaországi kastélyban. Pénzem mindig volt elég, független voltam s azt tehettem, ami nekem tetszett, — legzsengőbb korom óta . . . Nos, de hisz mindez oly mellékes!

— Mi hát akkor a lényeges? Hol a titok?

— Nem tudom! — mormogá Madame Valéry csodálkozva — pedig magam is szeretném tudni . . . Keressék!

— Kora gyermekkorra óta ihletet érzett a művészetekhez?

— Nem mondhatnám . . . Ugy éltem a természet ölében, mintegy álomban és sohse álmodtam volna, hogy valaha művész lesz belőlem . . .

— Különös! Hát az ihlet ugy egyszerre, magától jött?

— Igen, — felelt a szőke asszony s halaványan elpirult, — ugy egyszerre magától . . . Egyszerre csak festeni kezdtem.

— Hát nem egyszerre foglalkozott mind a négy művészettel? — kérdém, egy részen át széket tolvá melléje.

— Oh nem, a viláért sem! — felelt Madame

TÁRCZA.

Lombok alatt . . .

Bólingató lombok alján,
Puha bársony tübe
Álmodozom, a természet
Kebelére dülve.

Zöld levelek hajolnak rám.
Önmagát felelji
Lelkem, édes kéj gyönyörtől.
A galy árnyát ejti.

Átszűrődve galyon, lombon
Fényes sugár játszik.
Távol a domb oldalába
Zöld vetés hullámozik.

Még odább a sötét erdő.
Lágy szellőbe rengő.
Zöldellő lomb koronával.
Madárdaltól zengő.

Éltet adva, életet, színt,
Diszt a bérczetetnek.
Vig, zajos az, ezerhangja
Van ma az erdőnek.

Ezer hang száll a magasba,
A ragyogó légbe
Száz — ezer vágy túl felhőkön
A sugaras égbe.

Égbe küldöm vágyam én is.
Túl a felhők árnyán.
Oda száll az egyenesen
Buzgó ima szárnyán.

Kájjra, lángra gyulva lelkem,
Fel, a magas égig

Csapva lángja: tőle tüzet
Lángot kap az ég is

Mintha arczán az örömegek
Pirja, láza kelne.
Mintha az is a gyönyörtől
Mámorossá lenne.

Borsody Béla.

Egy tehetséges asszony.

Irta: PEKÁR GYULA.

(Vége)

Milyen lehet ez a genialis asszony? Férfiakodó vén kisasszony, fantasztikus, esunya némbert, vagy a legjobb esetben egy perrefaelita szentet fogok-e látni? Egy bohém Botticelli utánzatot, ami flórenci palástban sétál s liliumot tart a kezében? . . . Első pillanatra annyi volt az ember az Empire teremben, hogy semmit sem láttam. Nagynehezen körülkerültem ahhoz a fehér oszlophoz ahol ennek az udvarnak közepén sejtettem s ott egyszerre közről megpillantottam Madame Jehanne Valéryt.

Ott ült az oszlop alatt egy etruszk díszű nagy zöld karosszékekben, szórakozottan nézett végig a társaságon s mosolyogva felelt a hozzá intézett tömeges kérdésekre. Elbámultam, mindent vártam volna, csak ezt nem. Férfiakodó némbert, vagy Botticelli-utánzat helyett egy nemzetközi eleganciával öltözött, teljesen normális, modern szép asszonyt láttam ott. Határozottan ő volt a legnormálisabb az egész irodalmi szalonban, — annyira az, hogy bele se illett d'Mme d'Étirole gyűjteményébe. Én is, mások is csodálkozva néztük mintha tévedés lett volna a dologban . . . Pedig ő volt az. Madame Jehanne Valéry: egy 35—36 év körüli nyulánk, de már gömbölyödő, kívánatos szőke asszony, aki első pillanatra mindenre inkább látszott teremtvé lenni, mint a művészetekre. Szép volt, abból a bizonyos lusta, szőke fajtából s nagy kék szemei és kissé vastag ajkainak mosolya mögött sajátságos, szerelmes öntudatlanság aludt. Körü-

resen ellenőrző iparfelügyelő ellenőrzésének. Az építés vezetőségnek joga van vállalkozótól az anyagok vagy felszerelési tárgyak eredetének igazolását és egyúttal akár a munka folyama alatt, akár a berendezési és felszerelési munkák befejezte után, mindazon nem hazai eredetű anyagok felszerelési és berendezési tárgyak eltávolítását és hazai eredetiekkel való kicserélését követelni, a melyek a magyar állam területén is termeltek, előállítottak vagy gyártanak. Ha vállalkozó az ily módon kifogásolt tárgyak kicserélését nem eszközölné, úgy azok az ő költségeire és veszélyére fognak az építés vezetőség ebbeli intézkedésére kicseréltetni.

Megyebizottsági közgyűlés.

Gömör-Kishontvármegye közönsége folyó hó 14-ik napján tartotta rendes nyári közgyűlését. A közgyűlés elég népes volt. A vezérferfiak közül Hámos László főispánnal élőkön ott láttuk Szentiványi Árpádot, Kubinyi Gézá, Farkas Ábrahámot, Máriássy Andort, Marton Jánost, Molnár Józsefet stb. A közgyűlésen nyilatkozott meg először a bekövetkező éhínségtől való félelem. Az ablakokon beáradó napsugár nyomasztólag hatott a kedélyekre. A közgyűlést Hámos László főispán nyitotta meg; üdvözlőlvén a szép számmal egybegyűlt megyebizottsági tagokat. A gyűlés első tárgya volt az alispáni jelentés, a melyet Lukács Géza főjegyző olvasott fel. Az alispáni jelentés így hangzik:

Tekintetes vármegyei bizottsági közgyűlés!

A vármegyei közigazgatás legközelebb lefolyt negyedév alatti állapotáról van szerencsém rendszerinti tisztí jelentésem a következőkben tiszteletteljesen előterjeszteni:

Mindenek előtt jelentésem során, kegyelettel kívánok megemlékezni azon súlyos veszteségről, mely ez idő alatt vármegyei bizottságunkat érte, két tagjának Czibur Kálmán földbirtokosnak április hó 6-án Csetneken és Kishonthy Gyula városi ügyész és 1848/49-iki honvédhadnagynak Rimaszombatban május hó 31-én bekövetkezett gyászos elhalálása által. Vármegyénk közönsége közérzetének óhajtok kifejezését adni azon tiszteletteljes előterjesztéssel, hogy gyászos elbunyuk feletti igaz részvétünknek jegyzőkönyvünkben kifejezést adjunk s ezen elhatározásunkat a boldogultak gyászoló családjának tudomására juttassuk.

Különböen mult tavaszi közgyűlésünk idejétől oly különös esemény, mely a vármegyei közigazgatást rendszerint nagyobb mérvben megzavarta vagy éppen akadályozta volna, elő nem fordult.

A vármegyei tisztikar általában törvényszerinti kötelességének, a viszonyokhoz képest megfelelni igyekezett s a vármegyei közigazgatás hatáskörébe utalt ügyek törvényszerű elintézésben részesítették.

A vármegyei tisztikarban ez idő alatt személyi változás elő nem fordult.

A mult 1903-ik évre megajánlott ujoncok kiállítását végezt meg tartandó fősorozás, a megállapított tervezet szerint márczius hó 21-én a rimaszombati r. t. városi sorozó járásban megkezdve, egyfolytában április 29-én a dobsinai r. t. városi sorozó járásban befejeztetett.

Az egész vármegye területén, a sorozás fennakadás nélkül és teljes rendben folyt le s e tekintetben teljes elismeréssel kívánom kiemelni, a sorozó járások főtisztviselőinek és katonai előadóinak, úgy az előmunkálatok teljesítése, mint a sorozás folyama alatt, az előállítás és rend fentartása érdekében tanúsított hivatalbeli buzgalmát.

Az eredmény általában kielégítőnek minősíthető, a mennyiben az átlag a mult évinél csak 0.81%-kal kevesebb.

Ez alkalommal az egész vármegye területén állítandó volt 3707 állításköteles, — távol maradt a sorozástól 918 egyén — mult évinél 248 fővel több és az állítandóknak 24.76%-a. — Tényleg állított 2789 egyén, ebből besoroztatott az ujonczjutalék javára 914

fő, a póttartalékba 168 vagyis összesen 1082 fő, a tényleg állított állításköteleseknek 38.79% a.

A besoroztatott ezen túlmagas százaléka abban találja indokát, hogy ez alkalommal az ujonczjutalék járásonként előlegesen már túlmagas százalékban állapítottán meg, — a sorozó bizottságnak, hogy a kivetésnek elég teheto legyen, a legszigorubb eljárást kellett követnie.

Majd ismét a folyó 1904-ik évre törvény által megajánlott ujoncok kiállítását végezt meg tartandó fősorozás május hó 24-én kezdett meg a rimaszombati r. t. városi sorozó járásban és június hó 28-án fejeztetett be a garamvölgyi szolgabírói sorozó járásban.

A sorozás ez alkalommal is minden járásban fennakadás nélkül és teljes rendben folyt s általában kielégítő eredménnyel, a mennyiben a tényleg állított állításköteleseknek 34—50 százaléka lett besorozva, a mult sorozásnál ugyan 4.23 százalékkal kevesebb, mely körülmény azonban abban találja indokát, hogy jelenleg a 2-ik és 3-ik korosztályban állított állításkötelesek, a folyó évben már előbb végrehajtott 1903-ik évi sorozás alkalmával márczius és április hóban állítva lettek s így tulajdonképen csakis az első korosztályban állítottak között lehetett katonai szolgálatra alkalmas egyéneket találni s besorozni.

A hat főszolgabírói sorozó járásban, az állítási lajstromok szerint állítandó volt 3284 állítás köteles — mult évinél 29 fővel több — állított 2340 egyén, mult évinél 165 fővel kevesebb. Ezekből besoroztatott az ujonczjutalékra ajánlás és beosztás fentartásával 690, mult évinél 147 fővel kevesebb, a póttartalékba 130, mult évinél 23 fővel kevesebb, a tényleg állított állításköteleseknek 35.47%-a, a mult évinél 3.65%-al kevesebb.

Ezen hat sorozó járásból távol maradt a sorozástól 944 állításköteles, a mult évinél 194 fővel több, az állításköteleseknek 28.73%-a s a mult évinél 5.73%-al több. Teljesen ismeretlen volt 115, mult évinél 13 egyénnel több, vagyis az állításköteleseknek 3.5%-a a mult évinél 0.04%-kal kevesebb.

Az öt rendezett tanácsú városi sorozó járásban állítandó volt 431 állításköteles, a mult évinél 21 fővel kevesebb, tényleg állított 247 fő, a mult évinél 37 fővel kevesebb. Ezekből besoroztatott az ujonczjutalék javára 59 egyén, a mult évinél 18 fővel kevesebb — a póttartalékba 15 egyén, a mult ével egyenlően, vagyis összesen 74 egyén, a tényleg állítottak 30%-a, a mult évinél 2.39%-al kevesebb.

Távol maradt a sorozástól ezen járásokban 184 egyén — a mult évinél 16 fővel több — az állításköteleseknek 42.69%-a, a mult évinél 5.53%-kal több. Teljesen ismeretlen volt 28 egyén, a mult évinél 10 el kevesebb, az állításköteleseknek 6.50%-a.

Az egész vármegye területén állítandó volt 3715 állításköteles — távol maradt a sorozástól 1128 (a mult évinél 210 fővel több) tényleg állított 2587 egyén, ebből besoroztatott összesen 894 fő vagyis a tényleg állítottaknak 34.56%-a (a mult évinél 4.23%-al kevesebb.)

A vármegyei alkalmazottak, tisztisegéd-kezelő és szolgaszemélyzet illetményeinek szabályozásáról szóló 1904-ik évi X. törvényzikk végrehajtása tárgyában kiadott belügyministeri körrendelet s utasítás értelmében a vármegyei alkalmazottak szolgálati idő tartamát és folytonosságát feltüntető kimutatást a számvevőséggel elkészítettem s azt hitelesítve az egyes alkalmazottaknak a törvényben megállapított fizetési osztályokba és fizetési fokozatokba leendő beosztása és az illetmények megállapítása végett mai közgyűlésünknek előterjesztettem.

Vármegyei kezelés alatt álló közutaink kiépítése és a kavics felszórással fentartott utak kijavítása, a közlekedés folytonosságának és a forgalom biztosításának érdekében sürgős szükségét és már több alkalommal beható tanácskozásunknak és gondoskodásunknak tárgyát képezvén, tekintettel arra, hogy uti alapunk rendszer bevételeiből hosszú évek során sem lenne a szükséges utépítés végrehajtható — a beruházási törvény által felveendő országos kölcsönből, e célra rendelt javadalmazásból vármegyénknek aránylagosan s a fennálló szükség mérvéhez képest leendő részesítése érdekében, a m. kir. kereskedelemügyi ministeriumban, főispán ő méltóságá-

codtam és irtam, de mindezt csak azért, mert véletlenül úgy jött . . .

— És sohse esett neheze, hogy e művészeteket mindig épp a legszebb ponton hagyta abba?

— Soha! . . . kacagott a szöke asszony. Hisz akkor ma halála kellene busulnom magamat! Ma már mind a négy művészet halott dolog reám nézve. Nem érdekelnek többet . . .

— Hogyan?

— Nem tudnék én többet se ecsettel, se zenével se vésővel, se tollal bánni. Kiment belőlem . . . elfelejtettem . . . Ennek a túrsza kiállításnak az eszméje sem tölem származik.

Csodálkozva néztünk rá.

— Mi lesz hát most a legközelebbi művészet, amiben kitünteti magát?

Madame Valéry szánakozólag mosolygott rajtuk.

— Ah édes uraim! . . . Nem foglalkozom én többé művészetekkel. Érzéken más valami érdekel . . .

— Micsoda érdekl?

— Nem is merem önöknek elmondani, felelt a szöke szifux szégyenkezve, — mert tudom, csak kinevetnek, vagy megvetnek . . .

— Az Istenért! mondja!

— Nos tudják-e, mivel foglalkozom most? A gazdasági vegytannal . . . De ime, itt a férjem értem jött.

Madame Valéry nyugodt arca szerelmesen derült fel. Felkelt s egy harmincz év körüli vállas fiatal embernek nyújtotta a kezét, ki nagynehezen törtetett keresztül a frakkos hallgatóságon. A borotvált arcu idegen nagyon szép ember volt s kiejtése után (ítélve) amerikaiak látszott.

— Ah, ez az a híres amerikai vegyész! — suttogó valaki mellettem, — ez hát a férje! . . .

Magunkra maradván mi írók és kritikusok, csak álmélkodva néztünk egymásra. És még sokáig beszélgettünk e genialis asszony sokoldalú tehetségének a titka felől.

*

A Parc Monceau át jöttem hazafelé. Egy idegen

val egyetértőleg és az államépítészeti hivatal főnökének közreműködésével, az előleges lépéseket megtettük.

Ez alapon elkészített költségvetéseket és kimutatásokat a kérelem érdemére vonatkozó véleményes javaslatom kíséretében már előterjesztettem — s ezen vármegyénk uti ügyeire és forgalmi viszonyaira nézve nagyjelentőségű kérdés tárgyalása fogja mai közgyűlésünknek egyik legfontosabb tárgyát képezni, bátor vagyok ennél fogva kedvező elintézésre, különösen is a tekintetes vármegyei közgyűlés becses figyelmét telhívni.

A folyó évi május hó 25-én a csetnek-völgyi, június 11-én a zólyom-brézó, breznóbánya—tiszolczi és június 27-én a murányvölgyi h. é. vasut részvénytársaság közgyűlésén s ezt megelőzőleg tartott igazgatósági üléseken törvényhatóságunk képviselőjében jelen voltam.

Örömmel jelenthetem, hogy vasutaink forgalma általában növekedést mutat s az üzleteredmény is a mult évihez képest általában javult. Ehez mérten a csetnek-völgyi h. é. vasut elsőbbségi részvényeinek 1903-ik évi szelvényei, a mult évihez hasonlóan 8 korona 50 fillérrel, a zólyombrézó—breznóbánya—tiszolczi h. é. vasut elsőbbségi részvényeinek szelvényei 3.5%-al 14 koronával, a mult évi 3.125%-tól 12 korona 50 fillérnél 1 korona és 50 fillérrel magasabb összeggel és végre a murányvölgyi h. é. vasut elsőbbségi részvényei 4.4%-al 8 korona 80 fillérrel, a mult évi 8 korona 25 fillérnél 55 fillérrel magasabban lettek beváltva.

A személy és vagyonbiztonság ez idő alatt a szokottnál nagyobb mérvben meg nem zavartatott.

A külföldre és legnagyobb részben Amerikába való kivándorlás, még mindig nem szűnik, daczára annak, hogy vármegyénk egész területén, a munkás nép elegendő foglalkozást és keresetet találhat. A folyó évben beadott hivatalomhoz külföldre szóló utlevél elnyerése végett önálló kérvény 1031 egyén részére, a mult évi 3215 nél 2184-el kevesebb s ebből Amerikába való kivándorlásra szóló 1029 egyénnek.

Könyörömadomány gyűjtési engedélyt, a folyó hó elsejéig a vármegye területére kiadtam 19 esetben.

Házalási kereskedés gyakorlatára szolgáló könyv kiadott 71 egyénnek.

Méltó aggodalommal kell azonban felemlítenem mezőgazdasági viszonyainknak súlyos voltát és mezőgazdáinknak általában az egész vármegye területén ez idő szerinti válságos helyzetét.

Az aratási munkát a vármegye legnagyobb részében folyamatosan van s babár a mult hó folyama alatt a legtöbb vidéken előfordult kisebb pászás esők, a terményekre általában üdítőleg hatottak is és e mellett a hűvös időjárás az őszi terményeknél a szem fejlődést elősegítette is, mind a mellett a csapadék csekély volta csak keveset javított a szárazság által fejlődésben igen visszamaradt tavaszi termények és kapás ültetvények állásán.

Az őszi terményeknek nagy átlagban a közép termést meg nem haladó hozama és a tavaszi kalászos terményeknek, különösen a zabnak még azon alóli állása mellett s a lóherések és rétek anyatermésének silány hozama után — ez idő szerint, a lóherével bevetett területek általában arankától elborítva, s ennek hatóságilag ugyan szigorúan elrendelt irtása és felkapálása, általános elterjedtségénél és a nagy szárazságnál fogva ez idő szerint nem is teljesíthető, ezen területek alig megfakadva, a rétek pedig kiszáradva állanak s a folytonos szárazság miatt már kiegészítő legelő kopár területekkel együtt sem nyújtanak a marháknak megélhetésre elegendő táplálékot.

Ugy hogy legnagyobb részében vármegyénknek egyéb zöld takarmány teljes hiányában, már a száraz takarmány csekély terméséből kell tartani az igás marhákat és megmenteni a kiegészítés veszedelmétől a legelőre járó jószágot is.

Ha az esős idő bekövetkezése még több ideig elmarad, tartani lehet attól, hogy a burgonyatermés is teljesen tönkre megy s kivált vármegyénk felső részében, de vármegyénk alsó területein is, oly válságos nehéz időnek nézünk elébe, mely komoly gondoskodásunkat teljes mérvben megkívánja s a célra vezető kivételes intézkedéseket is megköveteli.

A folyó hó második felét felhasználni szándékozom

Valéry meglepetten nézve rám. A festészetben kezdtem. Festettem, örömmel lettem benne, de teljességgel semmi érdemet sem tulajdonítottam magamnak, mikor a Szalonban érmet nyertem. Magától jött az a hajlam s aztán el is mult . . .

— Igen, épp a legszebb pillanatban hagyta abba. De miért?

— Nem tudom . . . Mialatt festettem, sokat utaztam Olaszországban. Aztán Németországba költöztünk. Ott kedvet kaptam a zenéhez.

— Nagyszerű! és a festést teljesen abba hagyta?

— Teljesen. Ugy elfeledtem, mintha sohse lett volna ecset a kezemben. Nem lettem volna képes többé a legegyszerűbb vázlatra . . . Egészen a zenének éltem. Észre sem vettem, hogy művészetet cseréltem. Ugyanazt fejeztem ki a zenében is, mint a festészetben . . .

— Persze, aztán elmúlt a zene is. Mi jött utána? Madame Valéry ismét elpirult egy kisére.

— A zene után . . . több évig tartózkodtam Oroszországban. Ott adtam magamat a szobrászatra . . .

— Zene után és Oroszországban szobrászatra? — kiáltám, de ott a muszka éjszaka csak nincs formátoké! . . . És nem volt nehéz az új művészetre való átmenet?

— A viláért sem! — felelt a szöke asszony és szemei egy pillanatra szenvedélyesen csillantak fel. Egyszerre magától úgy jött a dolog, hogy szobrászkodni kezdtem.

— De mi indította rá, — micsoda véletlen?

— Nem tudom . . . mormogá Madame Valéry zavartan. — Megtetszett . . . ez a művészet s hiven műveltem, amíg . . .

— Amig egyszer aztán ránt, ugy-e?

— Igen . . . Visszaköltöztem Párisba s egy napon írni kezdtem . . . Önök ma azt mondják, hogy mindaz, amit ebben a négy művészetben létrehoztam, jó. Szörnyen csudálkozom rajta. Nekem sohse volt semminemű ambízióm s nem tulajdonítok magamnak semmiféle érdemeket. Festettem, zenét szerzettem, szobrász-

arra, hogy az aratás eredményéről és a gazdasági helyzetéről, a vármegye egész területén lehetőleg személyesen biztos tapasztalatot és alapos meggyőződést szereznek, hogy annak alapján, a netán szükséges törvényhatósági kivételes intézkedésekre nézve véleményes javaslatomat a legközelebbi közgyűlésnek teljes megnyugvással előterjeszteni módomban legyen. Halasztást nem tűrő sürgős esetekben pedig a célra vezető intézkedéseket saját hatáskörömben s a lehetőség szerint megtenni — utólagos jóváhagyás reményében. — hivatalbeli tisztünk tekintetével.

A hasznos házi állatok egészségi állapota, tekintettel a nagyobb számban előfordult ragadós állati betegségekre, kedvezőnek nem minősíthető. Az ebveszettség esetek száma szaporodott s a sertésvész a nyári meleg idő háta következtében is nagyobb mérvben uralgólak kezd fellépni.

Junius havában az ebveszettségnek egy ember élet is esett áldozatul, több eb által megmárt egyén a Pastener-intézetbe Budapestre elszállított; — de az ebmarás következtében a hasznos házi állatok között is fellépett ezen veszélyes betegség.

Mindkét betegség terjedésének megakadályozása érdekében, a törvényhatósági főállatorvos javaslata alapján a legszigorúbb óvintézkedések és zárlatok végrehajtását kötelezőleg elrendeltem s az ellenőrködő felügyelet hatékony gyakorlata iránt is intézkedtem.

Egyébként következő ragadós állati betegség fordult elő: Léptene 3 községben, rühkór a lovak között 5 községben, eb veszettség 16 községben, sertésvész 56 községben és sertésorbáncz 2 községben.

A szükséges óv- és gyógyintézkedések pontos végrehajtása iránt, az intézkedés minden egyes esetben idejében megtétt.

Végezve tiszteletteljes jelentésemet, az elintézés tárgyát képező fontosabb vármegyei közügyek tárgyalása alkalmával előadandó részletes előterjesztésemet a Tekintetes Vármegyei Bizottsági Közgyűlés mindenkor tapasztalt méltányló figyelmébe és jóindulatába ajánlva — kiváló tisztelettel maradtam.

Rimaszombatban, 1904. évi július hó 14. én.

Bornemisza László, alispán.

Az alispáni jelentéshez először Marton János szólott hozzá. Az Amerikába való kivándorlást szerinte akként akadályozhatjuk meg legjobban, ha itthon munkát adunk a népnek. A rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság bányáiban számon felül lesznek munkások felvéve. Kéri az alispánt és a járási tisztviselőket, hogy ezen körülményt tegyék ismeretessé a nép körében, és így ezáltal tegyék lehetővé azoknak munkához való jutását.

A helyesléssel fogadott beszéd után Bornemisza László alispán emelkedett szólásra és a felolvasott jelentésére vonatkozólag különösen két előterjesztést tett. Az egyik az, hogy két elhunyt tagtárs halála feletti részvétét jegyzőkönyvileg fejezze ki a közgyűlés és ezt az elhunytak hátramaradott családjával is közölje, a mit a közgyűlés minden hozzászólás nélkül elfogadott, a másik pedig az, hogy az aranka írtására vonatkozó miniszteri rendelet végrehajtásának felfüggesztése végett írjon fel a közgyűlés a nagyméltósági földmívelésügyi miniszteriumnak. Az aranka ugyanis a száraz időjárás miatt olyan nagy mennyiségben fejlődött, hogy annak teljes kiirtása a löheretáblákból lehetetlen.

A közgyűlés az alispán ezen indítványát is. Máriássy Andor, Kubinyi Géza, Szentiványi Arpad, Farkas Ábrahám és Hevessy Benedek okszerű hozzászólása után elfogadta.

A közgyűlés harmadik tárgya volt a tisztviselők fizetési beosztása. Az állandó választmány javaslata alapján ez ekkép eszközöltetett:

Központi tisztviselők:

Bornemisza László alispán, VI. osztály 2. fokozat, fizetés 7200 kor. és természetbeni lakás.

Lukács Géza vmegyei főjegyző, VII. osztály 2. fokozat, fizetés 5400 kor., 720 kor. lakpénz.

Kubinyi Ferenc főjegyző, VII. osztály 3. fokozat, fizetés 4800 kor., 720 kor. lakpénz.

Meskó Miklós főorvos, VIII. osztály 2. fokozat, fizetés 4000 kor., 600 kor. lakpénz.

Fornet Gyula fő aljegyző, VIII. osztály 2. fokozat, fizetés 4000 kor., 600 kor. lakpénz.

Komáromy István II. od. aljegyző, IX. osztály 2. fokozat, fizetés 2900 kor., 480 kor. lakpénz.

Máriássy István III. od. aljegyző, IX. osztály 3. fokozat, fizetés 2600 kor., 450 kor. lakpénz.

Ifj. Batta György IV. od. aljegyző, X. osztály 3. fokozat, fizetés 2000 kor., 420 kor. lakpénz.

Kubinyi Bertalan levéltárnok, IX. osztály 2. fokozat, fizetés 2900 kor., 480 kor. lakpénz.

Szakall Vincez araszéki elnök VII. osztály, 2. fokozat, fizetés 5400 kor., 720 kor. lakpénz.

Máriássy László ülnök VIII. osztály, 2. fokozat, fizetés 4000 kor., 600 kor. lakpénz.

Szelezky Árpád ülnök VIII. osztály, 2. fokozat, fizetés 4000 kor., 600 kor. lakpénz.

Lengyel Iván ülnök VIII. osztály, 3. fokozat, fizetés 3600 kor., 600 kor. lakpénz.

Baksay Dezső alügyész IX. osztály, 3. fokozat, fizetés 2600 kor., 480 kor. lakpénz.

Hamaliár Lajos t. ülnök VIII. osztály, 3. fokozat, fizetés 3600 kor., 600 kor. lakpénz.

Bérez Kálmán t. ülnök IX. osztály 3. fokozat, fizetés 2600 kor., 480 kor. lakpénz.

Járási tisztviselők:

Máriássy Gyula főszolgabíró, VIII. osztály 2. fokozat, fizetés 4000 kor., 500 kor. lakpénz.

Osváth Dániel főszolgabíró, VIII. osztály 3. fokozat, fizetés 3600 kor., 500 kor. lakpénz.

Kuna Aurél főszolgabíró, VIII. osztály 2. fokozat, fizetés 4000 kor., 500 kor. lakpénz.

Tomory Géza főszolgabíró, VIII. osztály 3. fokozat, fizetés 3600 kor., 500 kor. lakpénz.

Nagy Elemér főszolgabíró, VIII. osztály 2. fokozat, fizetés 4000 kor., 500 kor. lakpénz.

Szentmiklóssy Béla főszolgabíró, VIII. osztály 3. fokozat, fizetés 3600 kor., 500 kor. lakpénz.

Molitorisz Zoltán szolgabíró, IX. osztály 2. fokozat, fizetés 2900 kor. 400 kor. lakpénz.

Ragályi Kálmán szolgabíró IX. osztály, 2. fokozat, fizetés 2900 kor., 400 kor. lakpénz.

Remenyik Aladár szolgabíró IX. osztály, 2. fokozat, fizetés 2900 kor., 400 kor. lakpénz.

Madarassy Iván szolgabíró X. osztály, 3. fokozat, fizetés 2000 kor., 350 kor. lakpénz.

Porubszky Imre szolgabíró IX. osztály, 2. fokozat, fizetés 2900 kor., 400 kor. lakpénz.

Jankovich Ottó szolgabíró X. osztály, 3. fokozat, fizetés 2000 kor., 350 kor. lakpénz.

Maurer Oszkár szolgabíró X. osztály, 3. fokozat, fizetés 2000 kor., 350 kor. lakpénz.

Ifj. Hevessy László szolgabíró IX. osztály, 2. fokozat, fizetés 2900 kor., 400 kor. lakpénz.

Kubinyi Zoltán szolgabíró, X. osztály 3. fokozat, fizetés 2000 kor., 350 kor. lakpénz.

Ezután Hámos László főispán kinevezte dr. Söldös Bélát tb. aljegyzővé, ifj. Kubinyi Gézát és ifj. Szontagh Zoltánt tb. szolgabírókká, a kik mint díjtalan közigazgatási gyakornokok beosztottak a tornaljai szolgabírói hivatalhoz, illetve a központba. A kinevezettek rögtön le is tették a hivatalos esküt.

Lapunk zártakor a közgyűlés még folyik és sok tárgyára való tekintettel valószínű, hogy csak holnap lesz vége.

Hirek és vegyesek.

A gömörmezei muzeum július hó 17-én és 24-én vasárnap délelőtt 10—12-ig a közönség számára nyitva lesz.

Királyi adomány. A király a rozsnói ev. ref. egyházközségnek templomépítés céljára magánpénztárából 200 korona segélyt adományozott.

Véglegesítés. A m. kir. földmívelésügyi miniszter Kerekes Móricz rimaszombati városi m. kir. állatorvost jelenlegi szolgálati beosztásának megtartásával véglegesítette.

Eljegyzés. Guldenfingen József főispáni titkár eljegyezte Hisnyai Heinczelmann Miklót, Hisnyai Heinczelmann Alfréd gyáros és nagybirtokos kedves és bájos leányát.

Hazafias felhívás! A gömörmezei honvédegylet választmánya nevében megkerestetnek a megyebeli anyakönyvvezető urak, hogy a folyó évben elhalálozott igazolt 1848—49-iki honvédek neveit s viselt rangját, a gömörmezei honvéd egyeslet Elnökségéhez — Abonyi Palhoz — Rimaszombatba beküldeni sziveskedjenek.

Izsó Miklós özvegye a múlt napok egyikén a gömörmezei muzeumot látogatta meg Rimaszombatban. Tudomása volt, hogy boldogult férjének négy szoborműve a Petőfi-szoborügyi bizottság révén (1882-ben) ide került. Érdekes volt látni a még mindig gyászoló hölgyt, mennyi áhitattal nézte a Petőfi-szobormintákat, de különösen azt az álló kis (52 cm.) alakot, melynek nyomán Izsó halála után Huszár Adolf megalakította azt, mely érezbe öntve ma is a főváros egyik díszét képezi. — Ez volt egyik drága ereklyém — mondá az érzékenyült hölgy, — de megnyugtató, a mint látom, hogy itt kegyeltes kezek őrzik meg. — A bánat eltűnt homlokáról, midőn az őt kalauzoló igazgató bemutatva neki a Perőfi-csoportban lévő három ifjúkori művét, melyeket itt Rimaszombatban kőfaragó tanuló korában Ferenczy István szobrász utasítása mellett mintázott 1854-ben. Megesilant szemében egy örömköny is, midőn kérdésére oly választ kapott férje ifjúkoráról, mely már akkor értelmiségénél, kitartó szorgalmánál fogva reményt keltett ismerőiben művészi pályája iránt. Való igaz, hogy az öreg Ferenczy nagyon szerette. Egy izben át is engedte az ifjú Izsónak vésőjét, hogy folytassa a munkát az éppen akkor munkába vett márvány mellszobron. — A márványról egy nagyobb darabot talált munka közben lepatantani, mire az ősz mester majd megijedt; de közelebb megnézve látta, hogy kellő arányban fejtegette le a szilánkokat. A művész özvegye az őt kísérő B. S.-né urasszonnyal együtt a látogatók könyvébe jegyezte nevét s meghatva távozott.

Vizsgálat. A m. kir. belügyminiszterium kebeléből Dr. Fáy Aladár közegészségügyi felügyelő és Berlányi János számvizsgáló f. hó 10-én városunkba érkeztek a vármegyei közkórház ügy- és házikézelésének megvizsgálása céljából. — A vizsgálat 3 napig tartott, melyben résztvettek dr. Löcherer Tamás igazgató, a vármegyei Draskóczy Károly és István kórházi referens, Draskóczy István gondnok és Tibély László ellenőr. — A bizottság alapos vizsgálat után mindent a legteljesebb rendben talált. — A miniszteri kiküldöttök 13-án távoztak városunkból Losoncra, onnan pedig Balassa-Gyarmatra szintén az ottani kórházak megvizsgálása céljából.

Polgármesterünk szabadsága. Dr. Kovács László, városunk polgármestere f. hó 14-én 6 napi szabadságra Nagy Károlyba utazik. Távolléte alatt a polgármesteri teendőket hivatali helyettese: dr. Glauz Pal főjegyző látja el.

Eljegyzések. Molnár Gyula a rozsnói róm. kath. főgimnázium fiatal tanára eljegyezte Vassányi Annuskát Rozsnón. — Ghiczzy Elemér komárommegyei földbirtokos jegyet váltott Rozsnón Pósch Boriska kisasszonnyal, Pósch Gyula ügyvéd szeretetreméltó kedves leányával.

Halálozások. Egy köztisztviselőben álló, jótékony-ságáról az egész vidéken ismert urasszony özv. Kalina Györgyné szül. Pour Zsuzsanna halt meg folyó hó 6-án életének 78 ik évében Nagyrőczen, a hol folyó hó 8-án nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra. — F. hó 7-én Greiner Lajos a Coburg hercegi uradalom nyugalmazott erdőmestere s utóbb Nagyrőcze erdőmestere halt meg Nagyrőczen. Temetése július 9-én délután volt.

Aratás. Megkezdődött a gazdaság legszebb munkája, az aratás. Országszerte hullnak le, az éles vas csapása alatt a pénzt érő kalászkok, hogy azután vidám danájú arató lányok marokba rakják. Örvendetesen lehet konstatálni, hogy az aratás sokkal jobb, mint a melyet a mostoha időjárás miatt várni lehetett volna. Különösen a buza, — egyes területek kivételével — igen jól fizet. Annál szomorúbb kilátása van az országnak a kapás növényekre. A dohány és kukorica annyira el van csenevészve, hogy a legtöbb helyen már az eső sem segíthet rajta. A krumpli is nagyon rosz termést mutat, különösen hazánk északi és északkeleti részein. Pedig az életséget a legtöbbszőr a krumpli hiány okozza. Szegény

tőjtainknak nem lesz ez idén betevő falatjuk. A hatóságok figyelme már most kiterjedt az éhínség elkerülésére és a legveszélyesebb helyeken foganatba tették a szükséges óvintézkedések.

Czigányaink Rozsnón. Oláh Gyula zenekara az idén nem a rendes nyári tartózkodási helyén Alsó-Tátrafüreden szórakoztatja az üdülő közönséget, hanem a rozsnói fűrdőben. Oda lett ugyanis szerződötve két hónapi időtartamra. Reméljük, hogy a szerződötés úgy cigányainkra, mint az ottani közönségre nézve előnyvel fog járni.

Hangverseny. A tiszolci ifjuság f. hó 17-én (vasárnap) jótékonycélú hangversenyt és táncmulatságot rendez a magyar kaszinó javára Schwarz Jenő, Karsai Jenő, Hanák József, Pobožsny Jenő rendezők nagyban fáradoznak azon, hogy az előadás sikerüljön. Hisszük és reméljük, hogy fog is sikerülni.

Vásár. F. hó 12 és 13-ik napjain volt városunkban az országos vásár megtartva. A vásár igen nagy forgalmu volt, különösen sok állat került eladásra, illetve lett eladásra kínálva. Ennek oka a takarmány-hiány, a mely a legtöbb állattenyésztőt marháinak eladására vagy legalább is a létszám csökkentésére kényszerít. A lóvásárban egy megvadult csikó okozott egy kis zavart, de sikerült elfogni, anélkül, hogy emberben vagy állatban valami kárt okozott volna. Néhány kisebb lopás is történt. Az egyik lopás bűsét, egy fiatal cigány gyermeket a rendőrség letartóztatott. Barna bácsi azzal kezdte meg a bűnvádi eljárást, hogy jó friss hideg vízzel alaposan megmosdatta, a mi a tarakók if a ivadékára nézve kétségkívül nagyobb büntetés volt, mintha fegyházba zárják.

Műestély Nagyrőczen. A nagyrőczei fiatalság augusztus hó másodikán műestélylyel egybekötött táncmulatságot rendez. A műestélyen egy humoros felolvasás megtartására a rendezőség lapunk felelős szerkesztőjét kérte fel.

Zulukaffria. Vármegyénk egyik rendkívül szép és egészséges vidékén, hatalmas erdősegek és viruló rétek közé élve terjeszkedik egy városka.

Megáldva mindennel a mi a boldogulást előidézheti; népe hangyaszorgalmu, s mégis mindezek dacára haladásának szekere messze messze mögötte döcög a mai kornak. Ha északra, ha délről fúj a szél, a város „Sámumba” kerül, utczáin, — mint mondják — az éltet adó por, a napot elhomályosító felhőkben kavargó, s boldog-boldogtalan menekül odujába. Az ablak betekig nem nyitható!

Kutyazárlat van. A rend őre az utcán vadászik: piff paff, s a kiszabadult négy lábú örök holtan terülnek el az utca porában.

Este kísétálunk a „kertbe”. A város egyetlen üdülő helye. Ott is csak úgy durrog a revolver, harsog a legények danája. A rendőrség! . . . Mely álmát alussza a fő-fő és a legelső rőndér. Tulfáradt lehet, mert hiszen egész nap dolgozott a város jölétén . . . tennyszeret.

György-nap. A város kondása egész éjjel kürtöl utczaszerte, egyik legfőbb feladata lévén az, hogy a népet ébren tartsa, mert ő . . . György.

Fejlesztik az ipart. A város északi részén gyár, déli részén gyár, kellő közepén gőzmalom. Ha „Kakas” felől fűt; ha „Hegyesztető” szelel; fűt. A malom okádja a köszénfűstöt. Kéménye 3 méter magas, az egész telep 4 méter mélyen fekszik a város színe alatt. Irtóztató elgondolni is, hogy mit szenvedünk! A városi képviselőtestület — így képviseli a lakosság egészségügyi érdekeit — az üzemenedélyt megtagadta; utóbb a polgármester előterjesztésére visszavonta, s a malom vigan pipál. Egészség! . . . Semmi. A fő a scheft. A rendőrségnek az első 24 órában be kellett volna az üzemet szüntetni, de hát neki ez Hekuba, ő tennyszeretik, ha mindjárt sunkává is füstölődik.

Folytassuk? Most nem, talán máskor. Ugyan hol is lakunk? Igaz, Zulukafferiában.

A gondviselés tovább is örökődik felettünk! +

Civilista és politika cím alatt érdekes röpirat hagyta el a sajtót. Szerzője Szemere Miklós, politikai életünk egyik legérdekesebb alakja, a ki hozzácsoktatta a magyar közönséget ahhoz, hogy leplezetlenül megmondja nézetét az ország dolgáról, nem törődve sem azzal, ha e nézetek a hatalmasoknak nem tetszenek, de viszont azzal sem, ha talán nem népszerűek. A civilistával foglalkozva kiindulási pontja az, hogy a magyar nemzet sohasem fukarkodott királyával szemben és már Kossuth Lajos is az 1849-iki állami költségvetésben 3 millió pengőforintot irányzott elő a királyi udvartartás céljaira, pedig ez akkor jóval nagyobb összeget képviselt, mint manapság. Szemere ezt az egész kérdést másodrendű jelentőségűnek tartja. Szerinte — igen helyesen — nem a pénz és külső csillogás adnak fényt és erőt a dynastiának, hanem igenis a szilárd alapon nyugvó intézmények, minők a nép otthonát védelmező homestead-törvények és a főrendiház újjászervezése szilárd nemzeti alapokon. A nemzeti államról szólva úgy találja, hogy a meddő szóharc nem viszi ez eszmét előbbre egy lépéssel sem, holott nemzeti és erkölcsi erőnk céltudatos fejlesztésével óhajtasaink mind könnyen elthetnének tetet. E röpirat vége azzal az érdekes leleplezéssel szolgál, hogy miniszterelnökünk mind ez ideig még nem ismerkedhetett meg a magyar trón leendő örökösével. A díszesen kiállított fűzet tiszteletpéldányként küldetett meg az érdeklődőknek.

Általános érdeklődést keltett a „Köztelek” f. évi június 11-iki számában dr. Kosutány Tamás az országos kémiai intézet igazgatójának a Thomas-salakliszt-ről megjelent cikke. E cikk statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy ezen kitűnő műtrágyát, a mely a külföldön általánosan el van terjedve, nálunk még mindig nem használják oly kiterjedten, a mint azt a gazdaközönség és mezőgazdálkodásunk érdekei megkövetelik. Számtalan kísérletek bizonyosága ugyanis, hogy a Thomas-salakliszt olcsósága és biztos kitűnő hatása mellett a legtöbb esetben tulszárnyalja a szuperfoszfát hatását, különösen ott, a hol nem a gyors, hanem a több időre terjedő hatás indokolt. Így például löherénél, luczernánál, réteken, szőlőkben stb. a Thomas-salakliszt más trágyával pótolhatóan. Gazdáink ezen előkelő szakembertől jövő tanácsot bizonyára nem fogják figyelmen kívül hagyni s a hol még nem használták, őszszel megkísérlik ezen trágya alkalmazását. Értesítésünk szerint különösen a csillag védjegyű Thomas-salakliszt bir kitűnő tulajdonságokkal, jó lesz tehát ezen védjegyre ügyelni.

Anna-bál

fog **Csiz-fürdőben** július hó 23-án a helybeli önkéntes tűzoltóegylet javára megtartani. Kérik a tisztelt közönség szives pártfogása.

Tanuló.

Jó házból való tanuló fölvéttetik **Kováts Antal** női divatüzletében **Putnokon**.

Tanulóul.

Egy jó házból való 2-3 középosztályt végzett fiu tanulóul azonnal fölvéttetik a **R. M. S. T. vasmű r-társaság** élelmezési üzletébe **Vashegy**, u. p. : Nagyrőcze. 1-3

Hirdetmény.

4291. sz. — M. kir. igazságügyminister 1903. június 31-én 9607/903/I. M. szám alatt elrendelte, hogy a rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatósághoz tartozó **Tamas** község telekjegyzőkönyveibe felvett mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XXI. t. cikke-k a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892. XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése fogantatottassék.

E czélból a helyszíni eljárás a nevezett községben 1904. évi augusztus hó 1-én fog kezdődni.

Ezzel együtt felhívtnak mindazok, a kik a telek-jegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okada-tolt elterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjeszté-süket igazoló okiratokat mutassák fel.

2. Mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdon-jogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas ok-irataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t. cz. 15. 18. és az 1889. XXXVIII. t. cz. 5. 6. 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy odabassanak, hogy az átruházó telekkönyv tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt is ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait az árverés után nem érvényesíthetik és a közjog- és illeték-elengedési kedvezménytől is el-esnek; és

3. azok, kiknek javára tényleg már megszűnt kö-veteléseire vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jo-gaira nyilvankönyvileg bejegyezve van, miután az ily bejegyzésekkel indokolt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztést kérelmezzék, illetve az, hogy törlesztési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség ked-vezményétől elesnek.

Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság Rimaszombát, 1904. június hó 27. én.

Velez, kir. törvszéki albiró.

Motorok.

Mindennemű motor és gőzgép szerelést, kezelést és javításokat elvállalok, mivel műhelyem e czélra külön nagyobbítottam és egy kiváló, minden gépekben vizsgázott szerelőt állandó vezetől alkalmaztam.

Ezen munkák jutányosan, gyorsan és pontosan készíttetnek.

Valamint mindennemű motorok, gőzgépek és más gazdasági gépek képviselője.

KORENT V.

géplakatos, puskaműves és mechanikus,
Rimaszombát, Kossuth-u. 4. szám.

2-3

Hirdetmény.

185.—1904. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel köz-hírré teszi, hogy a rimaszécsi kir. járásbírósg 1903. évi Sp. 262/11. számú végzése következtében **Dr. Frenkel Mihály** ügyvéd által képviselt **Gál Jenő** javára **Stelkovic László** ellen 85 korona s járuléka erejéig 1903. évi január hó 10. én fogantatott kielégítési végrehajtás utján fölfoglalt és 1724 koronára becsült következő ingóságok u. m.: lovak, esikók, tinók, szeke-rek, butorneműek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbírósg 1904. V. 545/8. sz. végzése folytán 85 korona tőkekövetelés, ennek 1900. évi január hó 1. ik napjától járó 5% os kamatai 1/3% váltódíj és eddig összesen 92 koronában bíróilag már megállapított költségek erejéig Alsóhango-nyon a helyszínen leendő eszközzésére **1904. évi július hó 20-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingósá-gok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §§ ai értelmé-ben készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elérverezendő ingóságokat mások is le és fölfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. ér-telmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszécs, 1904. évi július hó 1-ső napján.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Eladó ház.

A **Koháry-utca** és a **Rózsa-utczára** nyíló ház, — az ovoda szomszédságában — mely három épületre oszlik, előnyös feltételek mellett azonnal eladó.

Tudakozódni lehet a tulajdonos
2-3* **özv. Létassy Alajosnénál.**

Hirdetés.

Rimaszombatban, **Jánosi-utca 38. sz. alatt** a vásártérhez közel fekvő emeletes házban az emeleti lakás **azonnal bérbeadó**; de maga az egész ház, tágas udvar, rendezett gyümölcsös és veteményes kert **szabad kézből örök áron eladó.** **Szerényi János.**

Vadászterület bérbeadás.

A **Coburg hercegi balogfalvai vadá-szati jog** 900 k. holdnyi erdőterületen **1904. év augusztus 1-től** 6 évre bérbe adatik. Ajánlatok alólírt erdőhivatalhoz kéretnek e hó végéig. — Az ajánlatok meg nem felelő volta esetén ezen vadászat bérbeadására nyilvános árverés fog tartatni

Csábrágh-Füleki hercegi erdőhivatal
Ipoly-Nyék, Hontmegye. 1-3

Rozsnyói vasas gyógyfürdő és hideg-viz-gyógyintézet Rozsnyón (Gömörm.)

Vasas hidegviz-gyógyfürdő, klimatikus gyógyhely.

Fekszik 400 méternyire a tenger színe fölött; a szelek ellen teljesen védett, kies fekvésű esucesomi völgyben, az 1290 méter magas Pozsáló vagy Ókörhegy alján, a várostól 20 percnyire. Pormentes levegő, gondozott sétányok, villamos világítás, föltűnően olcsó árak, vasut-, posta- és táviradaállomás, a várossal telefon-összeköttetés.

Elő- és utóidényben 30 százalék engedmény.

Nagy kirándulóhelyek: dobsinai jégbarlang, aggteleki csepkőbarlang, szadellői völgy, krasznahorkai vár stb. Prospektussal és felvilágosítással készséggel szolgál

a fürdőigazgatóság.

Dr. Hajcsi Sándor, fürdőorvos

Feymann László, fürdőigazgató.

9-*

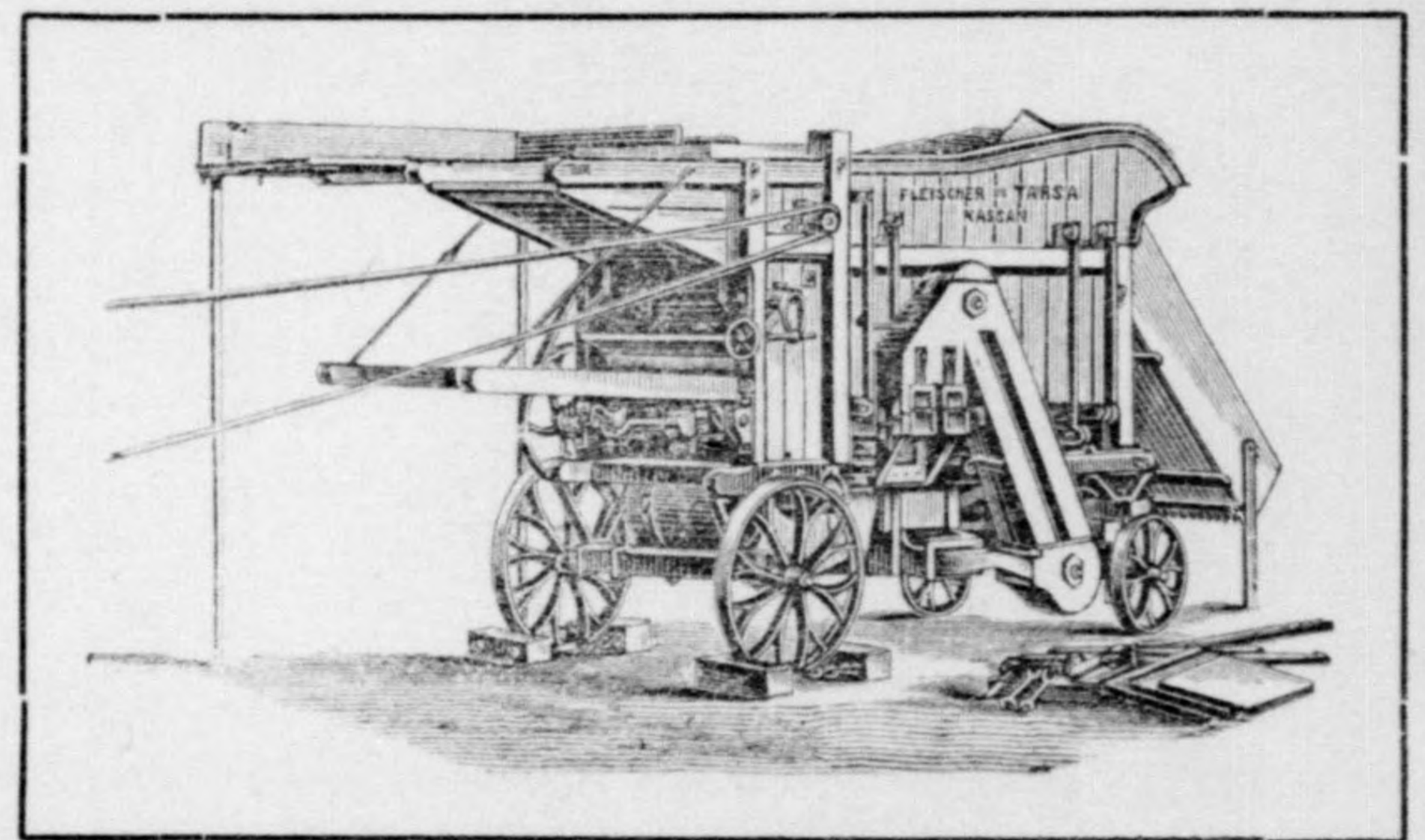
FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődeje Kassán, Vám-utca 11. szám.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával czél szerűen s gondosan gyártott jöhrnevé gépeit a **nyári idényre**, nevezetesen:

Cséplőkészleteit könnyű járással jár-gány vagy gőzmozdony általi hajtásra.

Kézi cséplőgépeit, járgányhajtásra is alkalmazva, szalmarázó készülékkel vagy anél-kül. **Backer- és magtár rostáit**, továbbá mindennemű **szivattyukat, gőzgépeket és gőzkazánokat, szeszgyár-beren-dezéseket**, m. p.: **Henze-főzők, kavará készülékek, malata- és burgonya-zúzókat, malom berendezéseket** stb.

5-6

Gépgyárunk gyártmányainak **jelentékeny készletét tartjuk állandóan** — **Gazdasági gépeink képes, valamint öntődének gyártmányai árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.**

Irodatulajdonosok figyelmébe!

Alkalmi vétel utján nagyobb mennyiségű, **kiválóan finom, szép fehér, fa-mentes irodai és fogalmazó papirost**, továbbá **különbéle borítékokat** vásá-roltam, mely körülmény folytán **rendkívüli olcsó árban** árusíthatom irodai papir-jaimat. — Felhívom a mélyen tisztelt irodatulajdonosok figyelmét e kedvező alkalomra és kérem szives megrendelésüket. — Mintákkal és árajánlattal szivesen szolgálom.

Ajánlom továbbá irodáknak az **OPTIMUS** sokszorosító készüléket, mely felülmul minden eddig készített sokszorosítót, rendkívül könnyű kezelhetősége, tiszta má-solatai és olcsó ára miatt.

Ügyvédi nyomtatványokból nagy raktárt tartok.

Teljes tisztelettel

Ifj. RÁBELY MIKLÓS,

könyv- és papirkereskedő Rimaszombát